

5. *Спасибо-Фатеева*. Правова природа корпоративних відносин // Вісник господарського судочинства / Вищий господарський суд України. – Київ, 2007. – № 5. – С. 87-89.

Купіна Л., Деменюк Т.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова (Київ)

ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРАЦЮ АДВОКАТАМИ УКРАЇНИ

Прийняття нового Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” врегулювало чимало правових проблем, пов’язаних із організацією та веденням адвокатської діяльності, разом з тим, у суб’єктів дії даного Закону, виникло ряд запитань, на які адвокати шукають відповіді під час практичних семінарів, юридичних форумів, круглих столів тощо.

Одним із таких питань є укладення трудового договору з адвокатом як суб’єктом трудових правовідносин. Дане питання є надзвичайно актуальним і досить жваво обговорюється у правових колах, зокрема, адвокати дискутують: чи може адвокат працювати за трудовим наймом, що відрізняє такого працівника від “звичайного”, яким чином забезпечуються професійні права та незалежність адвоката, який працює за трудовим наймом? [6].

Метою цієї статті є аналіз та дослідження норм чинного законодавства, що регулює як трудову так і професійну діяльність адвокатів, а також наукових праць та дискусій практиків щодо можливих форм реалізації права на працю адвокатами України.

Нинішній розвиток економіки в нашій державі допускає застосування різних правових форм залучення громадян до праці, в тому числі і адвокатів. При цьому, всі ці різні правові форми пов’язані з реалізацією громадянами конституційного права на працю. Так, на сьогоднішній день, громадяни можуть здійснювати своє право на працю в Україні, займаючись підприємницькою діяльністю, яка не заборонена чи не обмежена законом; виконанням роботи на основі цивільно-правового договору; шляхом обрання на виборну посаду тощо. Та переважна більшість громадян України реалізує своє конституційне право на працю, шляхом укладення трудового договору, як наймані працівники, на підприємства, установи, організації, незалежно від їх форм власності.

Якщо застосовувати дані положення при регулюванні трудових відносин адвоката, то слід, перш за все визначити, чи дійсно адвокат є суб’єктом трудових правовідносин. Дискусійними на сьогодні є питання щодо реалізації права на працю адвокатами в адвокатських об’єднаннях шляхом укладення трудового договору. При дослідженні даного питання слід виходити із самої природи трудових правовідносин та трудового договору взагалі. Стаття 21 КЗпП, визначає трудовий договір, як угоду

між найманим працівником і роботодавцем, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядкові, а роботодавець – виплачувати працівникові заробітну плату та забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін [3].

Таким чином, найманий працівник з одного боку, а роботодавець – з іншого, добровільно приймають на себе обов'язки, які встановлені для них, як для сторін трудового договору, законодавством про працю. Основою трудового договору є угода про трудову функцію працівника, тобто про виконання працівником роботи за визначеною спеціальністю, кваліфікацією чи посадою. Саме характеристика елементів трудової функції працівника дає можливість надати відповідь на питання чи може адвокат працювати в адвокатському об'єднанні на умовах трудового договору. Трудова функція, тобто рід роботи, яку виконуватиме працівник, коло його трудових повноважень і обов'язків, у силу об'єктивних властивостей визначається такими родовими ознаками, як професія, спеціальність та кваліфікація, у відношенні робітників, та посада по визначеній професії і спеціальності у відношенні службовців.

Зрозуміло, що такий елемент трудової функції працівника-адвоката як спеціальність та кваліфікація визначається згідно із даними його документу про освіту, а яким чином визначити роботодавцю на яку посаду прийняти адвоката в адвокатське об'єднання? Довідник кваліфікаційних характеристик професій та посад працівників містить лише дві посади, пов'язаних із виконанням роботи в сфері юриспруденції – начальник юридичного відділу та юрисконсульт. Юрисконсульт, в свою чергу, в залежності від відповідності кваліфікаційними вимогами може бути провідним юрисконсультом, юрисконсультом першої або другої категорії. Прибічники принципу “дозволено все, що не заборонено законом” будуть відстоювати позицію, що можливо прийняти працівника, в адвокатське об'єднання, на посаду адвоката, але на нашу думку, таке оформлення на роботу не буде відповідати нормам законодавства, що регулює питання визначення трудової функції працівника, зокрема одного із її елементів – посади. Даний висновок ми робимо порівнявши два нормативних акти, що визначають посадові та професійні вимоги, що висуваються для зайняття відповідних посад чи характеристик професій. До першого відносять, згаданий нами вище, Довідник кваліфікаційних професій та посад який, до посад в сфері юриспруденції не відносить посади адвокат, до другого відносять – Класифікатор професій, який включає професію адвоката до Розділу “Професіонали”, який містить назви професій, що вимагають високого рівня знань у галузі гуманітарних наук [1]. Вважаємо, що саме Довідник професій, який визначає професійні обов'язки адвоката в рамках ведення адвокатської діяльності, дає підстави стверджувати, що адвокат це професія, яку обрав собі фахівець у галузі права, а не посада, на яку призначається працівник за трудовим договором. Зміст положень Довідника розкриває Закон України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”, стаття 1 якого визначає, що адвокатська діяльність –

незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту. Окрім того, норми Податкового кодексу України визначають незалежну професійну діяльність – як діяльність, зокрема, але не виключно, адвокатів, при умові, коли така особа не є працівником або фізичною особою – підприємцем та може використовувати найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб. Таким чином, аналіз вказаних вище нормативних актів дозволяє провести розмежування, при визначенні способів реалізації свої професійних здібностей, в яких формах їх можливо застосовувати. Так, особа, яка має вищу юридичну освіту може реалізувати своє право на працю як адвокат – під час ведення адвокатської діяльності, та на посаді юрисконсульта – на підставі трудового договору. Дані висновки не є остаточними, оскільки є і інші абсолютно допустимі форми реалізації права на працю адвокатом – це і договору про надання правової допомоги і членство у адвокатському об'єднанні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників: Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 16.02.1998 р. № 24 // [Електронний ресурс] – Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/vb387678-10/print18756963283789;>
2. Класифікатор професій ДК 003:2010: Наказ Держспоживстандарт України № 327 від 28.07.2010 р. // [Електронний ресурс] – Офіційний сайт Верховної Ради України.– Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/vb327609-10/print1361816632832358;>
3. Кодекс законів про працю України // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – додаток до № 50. – С. 375.
4. Податковий кодекс України // Офіційний вісник України. – 2010. – № 92. – Ст. 3248.
5. Про адвокатуру і адвокатську діяльність: Закон України // Офіційний вісник України. – 2012. – № 62. – Ст. 17.
6. Адвокат за трудовим наймом: чи це можливо? <http://legalweekly.com.ua/index.php?id=16061&show=news&newsid=122048>

*Мороз М. О.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова (м. Київ)*

ПРИМУСОВЕ ВІДЧУЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ НЕРУХОМОСТІ: НАСЛІДКИ ПОЛІТИКО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Активні процеси розвитку відносин приватної власності в Україні протягом останніх років неминуче та закономірно актуалізували питання необхідності врахування публічного суспільного інтересу у реалізації власником своїх повноважень. Базові положення вирішення цієї проблеми були закладені у нормах ст. 41 Конституції України, у якій передбачено, що примусове відчуження об'єктів